

Remissyttrande

Datum 2018-06-26

Diarienummer RS 2018-02832

Socialdepartementet via e-post

Socialdepartementets dnr: S2018/03106/FS

Yttrande över Ändringar av det kön som framgår av folkbokföringen, Ds 2018:17

Västra Götalandsregionen stödjer i stort förslaget och ser det som en viktig åtgärd för att den som upplever att det kön som är registrerat i folkbokföringen inte överensstämmer med sin egen könsidentitet ska ha rätt att ändra könet. Västra Götalandsregionen ser också positivt på att ändringen av det juridiska könet separeras från de medicinska ingreppen och det stämmer väl med den av regionfullmäktige antagna MR-policyn där principen om självidentifikation finns med. Västra Götalandsregionen uppskattar särskilt att utgångspunkten i den nya lagen är att processen ska vara enkel, snabb och transparent.

Nedan följer några kommentarer uppdelade på kapitel i promemorian.

4.8 Det praktiska förfarandet att ändra det kön som är registrerat i folkbokföringen

Västra Götalandsregionen vill framhålla att det är av yttersta vikt för patientsäkerheten att det klargörs hur frågan om byte av personnummer ska hanteras i journaler inom hälso- och sjukvården. Det är absolut nödvändigt att journaler kan kopplas till rätt person för att denne ska kunna få rätt vård och behandling. Frånvaron av sådan koppling utgör en uppenbar risk för patientsäkerheten. Västra Götalandsregionen anser inte att det är tillräckligt att myndigheter såsom mottagare av uppgifter kan begära att få hänvisningsnumret vid ändrat personnummer. Inte heller är det tillräckligt att det pågår andra utredningar med förslag till åtgärder kring hur problemet ska kunna lösas (jfr SOU 2017:92 s. 530 ff.). Eftersom den nya lagen syftar till att det ska vara enklare att byta personnummer kommer sannolikt antalet personer med nya personnummer att öka. Hur byte av personnummer ska hanteras i journaler och inom hälso- och sjukvården i stort måste därför vara klarlagt redan i samband med att lagen träder i kraft.

5.13.3 Offentlighets- och sekretesslagen

Västra Götalandsregionen anser också att det bör övervägas noga om beslutet att byta personnummer ska vara offentligt. En uppgift om byte av kön i folkbokföringen måste anses mycket integritetskänslig. Uppgiften kan medföra att vederbörande utsätts för trakasserier alternativt inte vågar utöva sin rätt att byta kön i folkbokföringen. Ett alternativ till offentlighet kan vara att införa en sekretessbrytande regel i förhållande till exempelvis hälso- och sjukvård och socialtjänst.

5.2 En förnyad ändring av det kön som framgår av folkbokföringen

I promemorian uppges att lagen omformuleras något för att även icke-binära ska kunna ändra kön i folkbokföringen. Dock endast utifrån könskategorierna ”kvinna” eller ”man”. Västra Götalandsregionen ser begränsningar med detta förslag och önskar vidare utredning och förändring av lagen för att komplettera könskategorierna med ett tredje alternativ till kön som stämmer överens med icke-binäras könsidentitet.

5.3 Särskilda bestämmelser om ansökan för barn

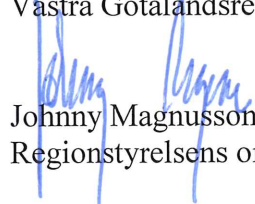
Även om Västra Götalandsregionen inte ser åldersgränser som ett optimalt sätt att avgränsa barns befogenheter stödjer Västra Götalandsregionen förslagen om att barn över 12 år kan söka med endast en vårdnadshavares medgivande och den som fyllt 15 år själv ska kunna att ansöka om att ändra det kön som framgår av folkbokföringen. Detta är i enlighet med barnkonventionen och förstärker barnet som bärare av mänskliga rättigheter.

För att lagen ska kunna efterlevas i praktiken förutsätts barnrättskunskap för personal inom de myndigheter som ska handlägga och fatta beslut om ändringar av det kön som framkommer i folkbokföringen. Kunskap behövs om barnkonventionen, begrepp som barnrättsperspektiv, barnperspektiv och barnets perspektiv samt barnkompetens (dvs kunskap om barns utveckling, förtroenhetskunskap och kunskap att kommunicera med barnet på barnets villkor). Det är av största vikt att barnet får information om rättigheten och processen som är anpassad för det enskilda barnets förutsättningar och behov.

Västra Götalandsregionen håller med vad gäller att barn bör ha möjlighet att själva ansöka om byte av förnamn utan båda vårdnadshavares samtycke. Eftersom detta lagförslag innebär att barn över 12 år kan söka om ändring av kön i folkbokföringen med endast en vårdnadshavares och från 15 års ålder utan någon vårdnadshavares samtycke borde namnlagen ändras till att överensstämja med lagen om ändring av kön som framkommer i folkbokföringen.

Den föreslagna lagens intention är att ändringen av det folkbokförda könet inte ska höra ihop med den medicinska könsbekräftande vården. Det framkommer dock i promemorian att barn över 15 år som söker själva ska ha ett intyg från hälso- och sjukvården för att kunna ändra kön i folkbokföringen. Västra Götalandsregionen tycker inte att det ska finnas detta krav på medicinskt intyg eftersom intentionen med lagen i så fall inte införlivas.

Västra Götalandsregionen

Johnny Magnusson
Regionstyrelsens ordförande

Ann-Sofi Lodin
Regiondirektör